

بسم الله الرحمن الرحيم

مبانی مددکاری اجتماعی

مدرس: دکتر منصور فتحی عضو هیات علمی گروه مددکاری اجتماعی

دانشگاه علامه طباطبائی

آبان ۱۳۹۹

دانلود سوالات آزمون ✎

راهنمای کامل آزمون ✎

جلسه	موضوع / موضوعات مورد بحث
اول	معارفه و تشریح برنامه نیمسال
دوم	تحولات تاریخی مددکاری اجتماعی در جهان
سوم	تحولات تاریخی مددکاری اجتماعی در جهان
چهارم	تحولات تاریخی مددکاری اجتماعی در ایران
پنجم	معرفی حوزه های مددکاری اجتماعی
ششم	ارزش های مددکاری اجتماعی
هفتم	اصول مددکاری اجتماعی
هشتم	اصول مددکاری اجتماعی

مفاهیم عمده مددکاری اجتماعی	نهم
نقش های مددکار اجتماعی	دهم
نقش های مددکار اجتماعی	یازدهم
وجه افتراق و اشتراک مددکاری اجتماعی با سایر حرفه های یاورانه (روانشناسی، مشاوره و ...)	دوازدهم
معرفی کار ابزارها در مددکاری اجتماعی	سیزدهم
مقایسه دیدگاه های رادیکال و آزادیخواه با مددکاری اجتماعی	چهاردهم
روش های مددکاری اجتماعی	پانزدهم

الف - منابع اصلی

- زاهدی اصل، محمد (۱۳۹۳) مبانی مددکاری اجتماعی، ویرایش دوم، انتشارات دانشگاه علامه طباطبائی
- مری دابلیو. مافت، خوزه بی اشفورد (۱۳۹۱)، اصول و مبانی مددکاری اجتماعی، مترجم غنی آبادی، خدیجه السادات، انتشارات آوای نور
- جانسون، لوئیز (۱۳۹۲)، حرفه مددکاری اجتماعی از دیدگاه جامع، ترجمه محمد حسین بازرگانی، انتشارات دانشگاه علامه طباطبائی

ب- منابع فرعی:

- پیکارد، بتی جی، مقدمه ای بر مددکاری اجتماعی ترجمه منیرالسادات میربهاء و اکبر بخشی نیا، انتشارات دانشگاه آزاد
- فرمانفرمایان، ستاره و کیانی فرد، فهیمه (۱۳۸۷) پیشگامان مددکاری اجتماعی در ایران، انتشارات نشر تاریخ ایران

انگیزه های کمک به دیگران

- نوع دوستی
- باورهای مذهبی
- نیاز به کمک های متقابل
- احساس مفید بودن
- نیاز به تایید دیگران
- ناتوانی در رد تقاضای دیگران
- کسب اعتبار و محبوبیت

مهم ترین عوامل موثر بر رشد و تکامل مددکاری اجتماعی

➤ **مذهب:** همه ادیان و مذاهب به نیکوکاری و انسان دوستی تاکید دارند.

➤ **اقتصاد:** وضعیت اقتصادی افراد و دولت ها در میزان مساعدت به افراد نیازمند تاثیر گذار است (تاثیر رفاه و اقتصاد متقابل است).

➤ **سیاست:** کاهش قدرت کلیسا و دخالت دولت در امور رفاهی به دلیل پیچیدگی و فراوانی مشکلات و همچنین برای کسب مقبولیت و مشروعیت و تلاش برای پیشگیری از ناآرامی ها و...

مذهب

- بودا: تاکید بر خیرخواهی و نیک اندیشی
- زرتشت: تاکید بر دستگیری از درماندگان و بیچارگان
- یهود: تاکید بر حمایت از یتیمان و بیوه زنان و...
- مسیحیت: دستگیری از فقرا، مستمندان و ایتام

اسلام

- اسلام نیکوکاری و حمایت از نیازمندان را جز تکالیف افراد و حکومت قرار داده است.
- آیه ۸-۹ سوره دهر: نیکوکاران کسانی هستند که طعام خود را با تمام علاقه ای که به آن دارند، بر مسکین، یتیم و اسیر انفاق می نمایند.
- پیامبر اسلام (ص): کسی که در تامین احتیاجات زنان بی سرپرست و مستمند تلاش و کوشش کند، مانند کسی است که در راه خدا جهاد کرده است.

مراحل رفاه و خدمات اجتماعی

۱. مرحله زندگی ساده قبیله ای و روستایی (کمک های متقابل برای بقاء لازم بود).
۲. حمایت موسسات خیریه دینی و مذهبی
۳. حمایت دولت ها از نیازمندان (کسب مقبولیت و پیشگیری از ناآرامی ها)

تاریخچه خدمات اجتماعی

- انگلستان نخستین کشوری است که گام های اولیه را در جهت سازمان دادن به خدمات اجتماعی برداشته است.
- از قرن نهم کلسیا نقش اصلی در حمایت از افراد نیازمند برعهده داشته است.
- شیوع بیماری طاعون و افزایش فقر و بیکاری باعث شد که دولت انگلیس برای حل مسایل و مشکلات مردم به اقداماتی دست بزند.

قانون فقرای الیزابت (۱۶۰۱)

۱. افراد بیکار و مستمند ← کسانی که توانایی کار داشتند، به کار

گرفته شدند (اردوهای کار اجباری).

۲. کودکان بی سرپرست ← تحت کارآموزی قرار گرفتند (دختران

تا ۲۱ سالگی یا ازدواج و پسران تا ۲۴ سالگی).

۳. افراد معلول و از کارافتاده ← در مراکزی نظیر دارالمساکین

مورد حمایت قرار گرفتند.

قانون فقرای الیزابت (۱۶۰۱)

۱. افراد بیکار و مستمند ← کسانی که توانایی کار داشتند، به کار

گرفته شدند (اردوهای کار اجباری).

۲. کودکان بی سرپرست ← تحت کارآموزی قرار گرفتند (دختران

تا ۲۱ سالگی یا ازدواج و پسران تا ۲۴ سالگی).

۳. افراد معلول و از کارافتاده ← در مراکزی نظیر دارالمساکین

مورد حمایت قرار گرفتند.

قانون فقرای الیزابت (۱۶۰۱)

- ناظران بر امور فقرا هر سال توسط دادگاه های محلی از بین سرپرستان کلیسا و سران خانواده های مهم انتخاب می شدند.
- مسئولیت متقابل بین والدین و فرزندان برای حمایت و نگه داری از یکدیگر گسترش یافت و پدر بزرگ و مادر بزرگ ها را هم در بر گرفت.
- آن دسته از افراد فقیری که توانایی کار کردن داشتند اما حاضر به کار کردن نبودند، به وسیله ناظران دادگاه به زندان یا دارالتادیب فرستاده می شدند.

قانون فقرای الیزابت (۱۶۰۱)

➤ مسئولیت دولت را برابر تمام افراد ناتوان در بر می گرفت.

➤ بر تکدی گری تاکید داشت و از کار به عنوان مهمترین نیروی رفع نیاز

و تنبیه فقرای قادر به کار استفاده می کرد.

➤ بر مسئولیت محلی تاکید داشت.

مشکلات قانون فقرای الیزابت

➤ استثمار کودکان توسط کارفرمایان و هزینه های بالای نوانخانه ها

➤ هزینه های بالای نگه داری معلولان و افراد از کارافتاده

➤ شرایط نامساعد و غیر بهداشتی و تراکم و ازدحام جمعیت در اردوهای کار

➤ افزایش تعداد متکدیان و دلسرد کردن کارگران (دستمزد کارگران کمتر از مزایای فقرا بود)

➤ تردد بین مناطق برای دست یابی به امکانات بیشتر

بازنگری قانون فقرای الیزابت

➤ افراد فقط مجاز بودند در محل سکونت و تولد خود تقاضای کمک

نمایند (قانون اسکان)

➤ بحث فقیر ارزشمند مطرح شد که سزاوار کمک است.

➤ میزان مساعدت به فقرا از حداقل دستمزد کارگران کمتر شد.

➤ در مراکز اسکان به کودکان فقیر آموزش داده می شد.

حذف قانون فقرای الیزابت

- به دلیل عدم کفایت این قانون و همچنین تحت تاثیر افکار و آثار متفکران به خصوص نوشته معروف چارلز دیکنز (الیور توئیست) و تحولات جهانی، این قانون در سال ۱۹۰۶ منسوخ شد.
- انجمن انگلیس قوانین جدیدی را تصویب کرد که بر مبنای آن نگره داری از متکدیان منسوخ و بر پیشگیری از فقر تاکید شد. حمایت از نیازمندان در قالب موسسات اجتماعی با حضور افراد آموزش دیده متداول شد.

انجمن سازماندهی امور خیریه

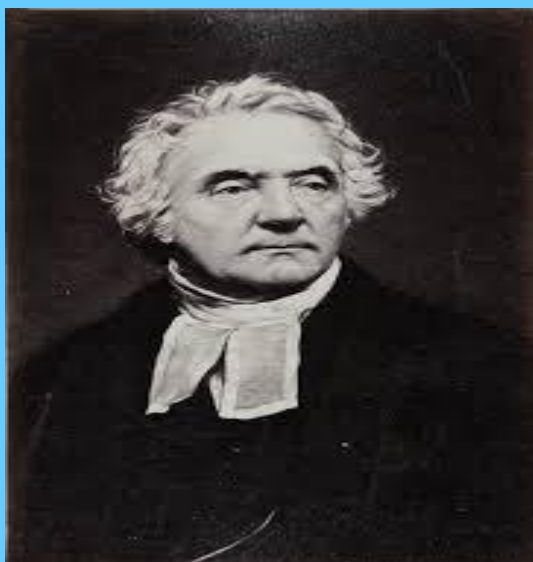
- چارلز لوچ (۱۸۷۵-۱۹۱۳) تلاش کرد تا به موسسات خیریه که موازی کاری می کردند، نظم و سازمانی بدهد.
- در انگلستان اقدامات مددکاری اجتماعی صرفاً فردی نبود بلکه در مراکز اسکان و انجمن سازماندهی امور خیریه، کارگروهی نیز صورت می گرفت.

توماس چالمرز

➤ توماس چالمرز (کشیش اسکاتلندی) بر انتخاب افراد با سطح هوش و

توانایی بالا، شخصیت مناسب و آموزش مناسب (به عنوان مددکاران

اجتماعی) تاکید داشت.

توماس چالمرز

➤ توماس چالمرز برای رسیدگی به وضع فقرا در محله پیشنهادات چهارگانه را مطرح نمود:

مرحله اول - امکانات شخصی فرد

مرحله دوم - کمک گرفتن از فامیل، دوستان و همسایگان

مرحله سوم - افراد خیر

مرحله چهارم - کلیسا (دولت)

انجمن کمک به کودکان نیویورک

➤ راه حل چارلز لورینگ بریس: انتقال کودکان ولگرد از محله های
پرجمعیت و ناسالم نیویورک به مناطق روستایی (دور کردن از محیط
آسیب زای شهر).

نگرش های موثر بر رفاه اجتماعی

۱. **مارتین لوتر:** از طریق توجه مطلق به ایمان، اهمیت نیکوکاری را به عنوان روش رستگاری و نجات ریر سؤال برد. بر کار و انجام وظیفه به بهترین شکل تاکید نمود.
۲. **دارونیس:** قانون تنازع بقاء مطرح شد. براین اساس هر اقدامی که برای کمک به نیازمندان انجام گیرد نه فقط بیهوده است، بلکه شرایط آن ها را نامساعدتر می کند. دلیل مشکلات، بی کفایتی فردی است. کمک به فقرا غیر اخلاقی است.

دوره نوین تامین اجتماعی

۱. بیسمارک در سال ۱۸۸۳ در آلمان، بیمه درمان اجباری و از کارافتادگی را تصویب کرد.
۲. بورج در انگلستان، طرح تامین حداقل نیاز و معیشت افراد را مطرح کرد. دولت مسئولیت زیادی در برابر تامین رفاه اجتماعی بر عهده گرفت (دولت رفاه).

عوامل تاثیر گذار بر شکل گیری مددکاری اجتماعی علمی

- دگرگونی های صنعتی: تغییر سبک زندگی از اقتصاد مبتنی بر دامداری و کشاورزی به تولید صنعتی
- مهاجرت و توسعه بی رویه شهرنشینی
- تبدیل خانواده گسترده به هسته ای
- حوادث و سوانح ناشی از صنعت

زمینه های ایجاد و توسعه مددکاری اجتماعی علمی

➤ افزایش جمعیت: عدم تکافوی موسسات قدیمی در تامین نیازها

➤ رشد علوم: رویکرد جدید به حل مسایل و مشکلات (تاکید بر پیشگیری)

➤ تعدد و تنوع نیازها

➤ مدیریت حوادث طبیعی توسط دولت ها

➤ ضرورت دخالت دولت ها در حوزه رفاه اجتماعی

آموزش مددکاری اجتماعی در جهان

- اولین دانشکده مددکاری اجتماعی در سال ۱۸۹۸ با پذیرش ۲۵ دانشجو تاسیس شد.
- در سال ۱۹۴۰ دانشجو در فوق لیسانس و ۱۹۵۲ در مقطع دکتری پذیرش شد.

آموزش مددکاری اجتماعی در جهان

➤ مری ریچموند در سال ۱۹۱۷ کتاب تشخیص اجتماعی را چاپ کرد.

➤ برای اولین بار فرایند مددکاری اجتماعی به طور

سیستماتیک و علمی تشریح شد (مکتب تشخیصی)

آموزش مددکاری اجتماعی در جهان

در آمریکا مهاجرت های زیاد قرن نوزدهم باعث توجه به فقرای شهری شد. آموزش مهاجران و افراد فقیر در مورد وظایف و مسئولیت ها آن ها

توسط مددکاران اجتماعی از جمله **جین آدامز** صورت گرفت

این فکر قوت گرفت که فقرا را باید با هنجارهای غالب

جامعه انطباق دهند. نه این که هنجارها را تغییر دهند. بنابراین در مراکز

اسکان، ریشه های مددکاری جامعه ای شکل گرفت

تاریخچه مددکاری اجتماعی در ایران

- در قانون حمورابی حاکم بابل (حدود ۲۰۰۰ سال قبل از میلاد) بر حمایت و مراقبت از زنان بی سرپرست و کودکان یتیم تاکید می شد.
- تصویب اولین قانون رفاهی به نام قانون وظیفه در سال ۱۲۸۷ (پرداخت مستمری به بازماندگان بازنشستگان).
- تصویب قانونی در سال ۱۳۰۱ در جهت حمایت از کارکنان از کارافتاده.
- در سال ۱۲۸۷، قانونی تصویب شد که نگهداری از اطفال بی سرپرست به شهرداری ها واگذار شد.

تاریخچه مددکاری اجتماعی در ایران

- تاسیس اولین سازمان امدادی (۱۳۰۱ شمسی) با عنوان شیر و خورشید به منظور حمایت از آسیب دیدگان حوادث
- بیمه های خدمات درمانی در سال ۱۳۱۱
- تشکیل صندوق احتیاط وزارت طرق و شوارع در سال ۱۳۱۰ (جبران خسارت های ناشی از کار
- تشکیل اولین تعاونی در گرمسار

تاریخچه خدمات اجتماعی در ایران

➤ تشکیل سازمان خدمات درمانی و تامین اجتماعی

➤ تشکیل وزارت رفاه در سال ۱۳۵۳

➤ اختصاص بخش مستقلی به رفاه اجتماعی در برنامه عمرانی چهارم

کشور. از مهم ترین برنامه ها؛ پایه گذاری خدمات مددکاری اجتماعی در مدارس و ایجاد مراکز مختلف توانبخشی است.

آموزش مددکاری اجتماعی در ایران

➤ اولین دانشکده مددکاری اجتماعی در سال ۱۳۳۷

➤ به همت خانم ستاره فرمانفرمایان تاسیس شد.

➤ ابتدا در مقطع کاردانی دانشجو پذیرش شد. در سال ۱۳۴۴ در مقطع

کارشناسی و ۱۳۴۹ در مقطع کارشناسی ارشد (با عنوان مدیریت خدمات اجتماعی) دانشجو پذیرش شد.

➤ بعد از انقلاب، مقطع کارشناسی ارشد متوقف و آموزش مددکاری

اجتماعی در سال ۱۳۶۲، با عنوان خدمات اجتماعی در سطح لیسانس

در دانشکده علوم اجتماعی دانشگاه علامه طباطبائی از سر گرفته شد.

آموزش مددکاری اجتماعی در ایران

- تاسیس رشته مددکاری اجتماعی در دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی در سال ۱۳۷۲
- تبدیل گرایش خدمات اجتماعی به رشته مددکاری اجتماعی در دانشگاه علامه طباطبائی در سال ۱۳۷۵
- پذیرش دانشجوی مقطع کارشناسی ارشد در سال ۱۳۷۸
- پذیرش دانشجوی دکتری در سال ۱۳۸۵

آموزش مددکاری اجتماعی در دانشگاه های دولتی

- دانشگاه علامه طباطبائی تا مقطع دکتری

- دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی تا مقطع دکتری

- دانشگاه یزد تا مقطع فوق لیسانس

- دانشگاه خوارزمی تا مقطع لیسانس

- دانشگاه شاهد تا مقطع لیسانس

- دانشگاه فردوسی مشهد تا مقطع لیسانس

انجمن ها

➤ انجمن مددکاران اجتماعی ایران iraniansocialworkers.ir

➤ فدراسیون بین المللی مددکاران اجتماعی www.ifsw.org

➤ انجمن بین المللی دانشگاه های مددکاری اجتماعی:

<https://www.iasw-aiets.org/>

انجمن مددکاران اجتماعی آمریکا: www.socialworkers.org

انجمن مددکاران اجتماعی انگلیس: www.basw.co.uk

نظریه عمومی سیستم ها (۱۹۸۰)

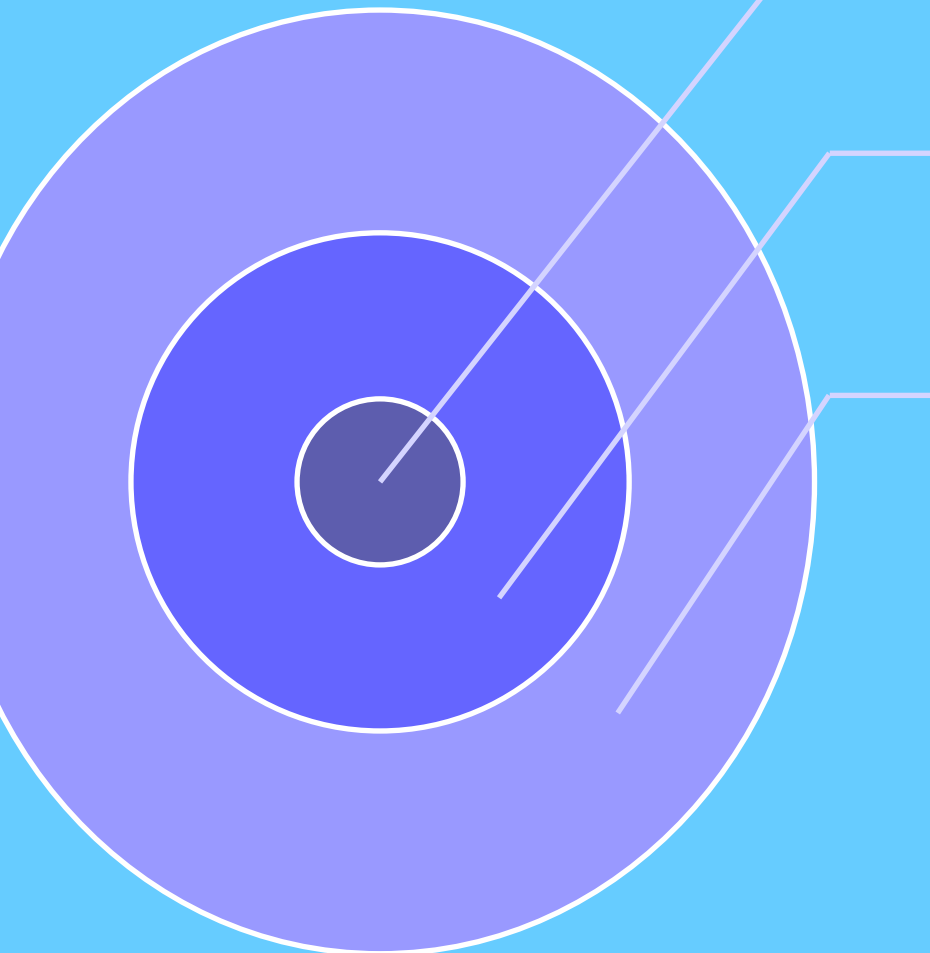
- از نظر برتالانفی سیستم عبارتند از تعدادی عنصر که با یکدیگر ارتباط دارند. این نظریه به دلیل مخالفت با رویکرد تقلیل گرایی در ارزیابی مشکل مورد توجه قرار گرفت.
- چنان چه فرد از دیدگاه سیستم ها در نظر گرفته شود، تشخیص این که فرد ، خانواده یا گروه در چه زمینه ای نیازمند کمک است، آسان است.

سطوح فعالیت مددکاران اجتماعی

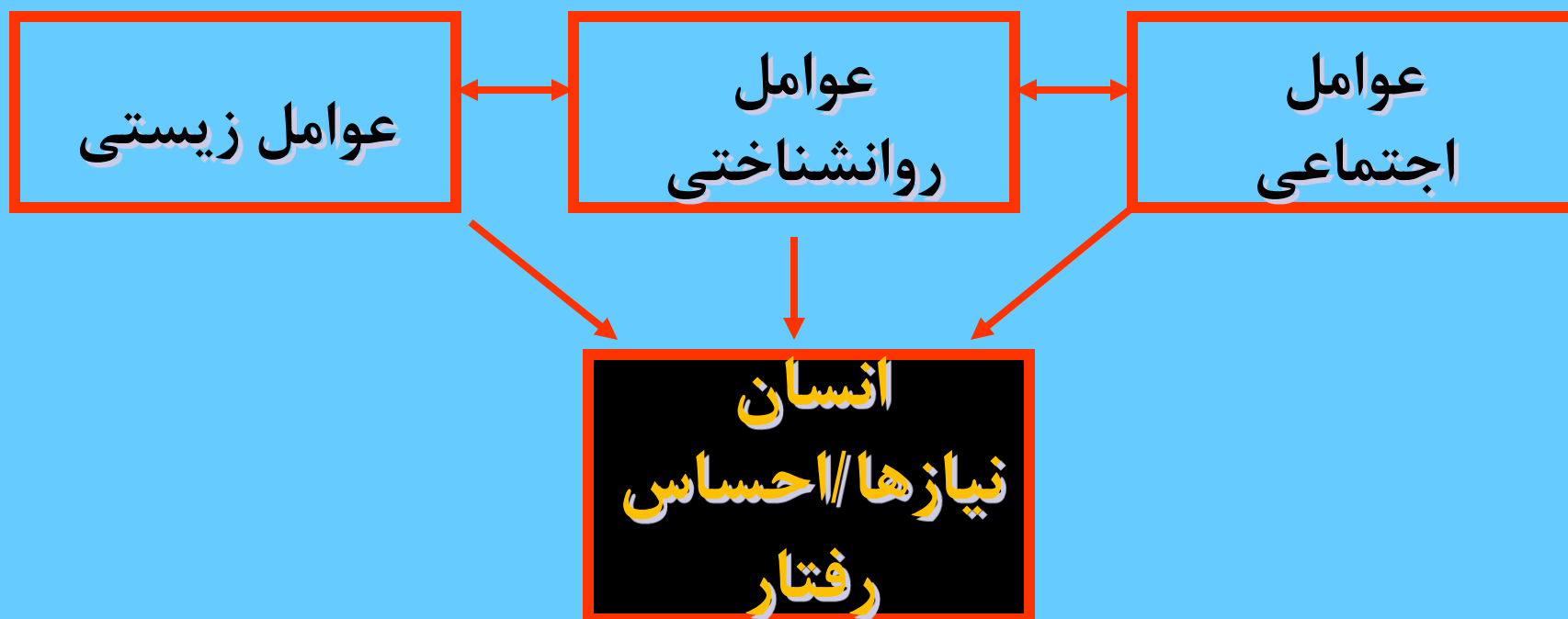
سطح خرد (فرد و خانواده)

سطح میانه (محله، مدرسه و ...)

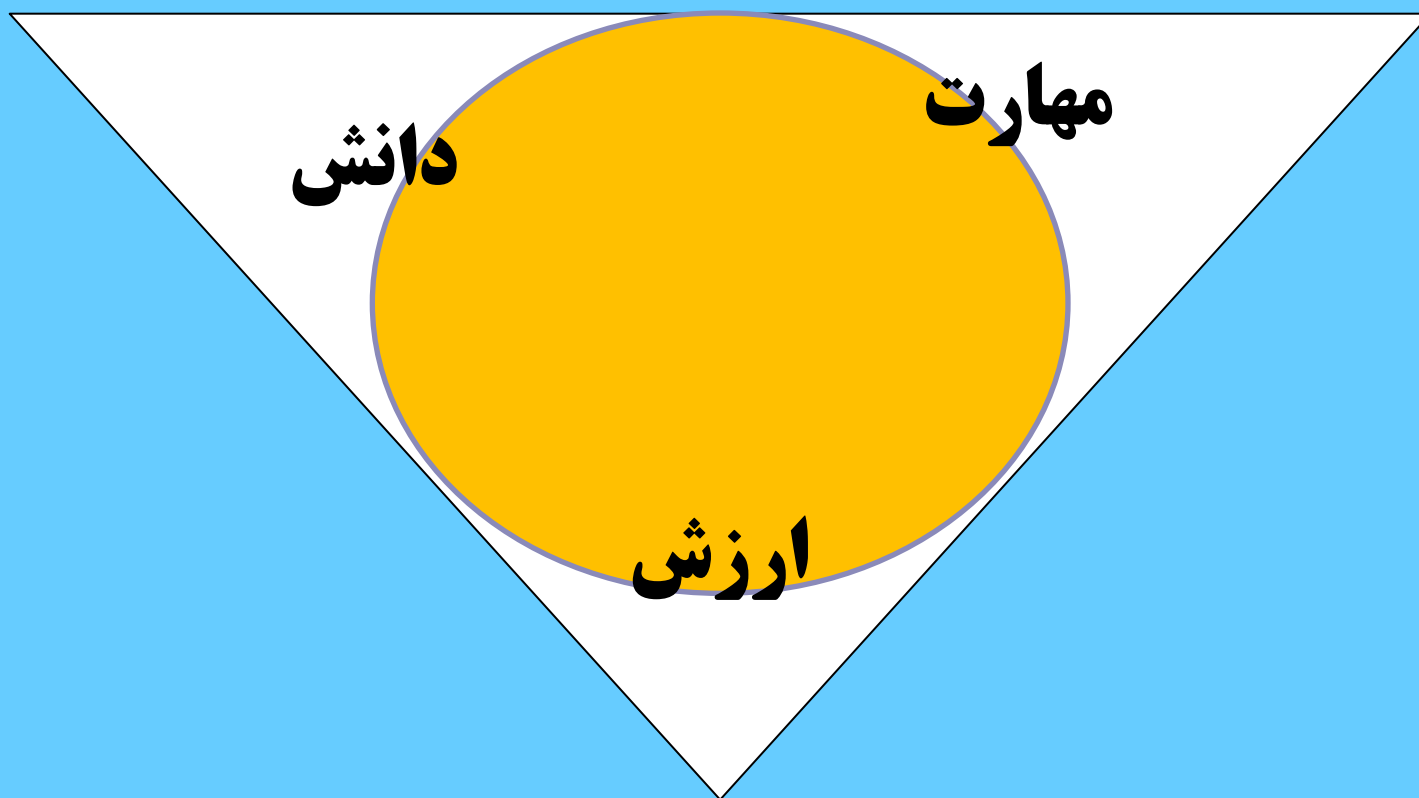
سطح کلان (جامعه، ساختارها و ...)

مدل زیستی، روانی - اجتماعی در مددکاری اجتماعی

سه ضلع مددکاری اجتماعی

ارزش ها در مددکاری اجتماعی

➤ فرهنگ وبستر؛ ارزش را چیزی که ذاتا ارزشمند یا پسندیده است،

تعریف کرده است.

➤ ارزش ها: آن چیزی است که ترجیح داده می شود یا می توانند به

عنوان راهنمایی برای رفتار در نظر گرفته شوند.

➤ منظور از ارزش های مددکاری اجتماعی، مبانی اعتقادی و باورهای

حرفه مددکاری اجتماعی است.

ارزش ها در مددکاری اجتماعی

۱- حرمت مقام انسان:

- مددکاران اجتماعی کرامت و ارزش ذاتی انسان را در پندار، گفتار و کردار خود محترم می شمارند.
- همه افراد بدون توجه به نژاد، طبقه اجتماعی، جنسیت و رفتاری که در گذشته داشته اند، دارای ارزشی برابر و قابل احترام هستند.
- احترام به اعتقادات، ارزش ها؛ فرهنگ، ترجیحات و تعلقات مددجویان باید در رأس همه فعالیت های مددکاران اجتماعی قرار گیرد.

ارزش حرمت مقام انسان:

➤ انسان بودن یک حق مستمر و غیرقابل زوال است.

➤ همه انسان ها در هر موقعیتی که باشند، قابل احترامند.

➤ از نظر مددکار اجتماعی، انسان هر اندازه هم خطاکار باشد، باز هم قابل

اصلاح است و نباید از او قطع امید کرد.

ارزش حرمت مقام انسان:

- مشارکت مددجو در تصمیم گیری، برنامه ریزی و عمل در مورد مسایل مربوط خود برای حفظ شان انسانی ضروری است.
- توجه به خواسته های مراجع

۵- خدمت به انسان ها:

- مددکار اجتماعی باید خدمت به انسان ها را بر اهداف شخصی، دیدگاه ها و منافع خود ترجیح دهد.
- اطلاعات مورد نیاز برای تصمیم گیری مناسب را در اختیار مددجویان قرار دهند.
- اطمینان حاصل نمایند که خدمات ارائه شده به نحوی باشد که با فرهنگ مددجو مطابقت دارد.

۶- شایستگی و رشد حرفه ای:

- مددکاران اجتماعی با تلاش بیشتر نسبت به توسعه صلاحیت های خود به منظور ارائه خدمات با کیفیت بالا اقدام نمایند.
- با بهره گیری از منابع علمی و راهنمایی مددکاران با تجربه نسبت به توسعه شایستگی های حرفه ای خود اقدام کنند.

منشور اخلاقی

مسئولیت اخلاقی در قبال مددجویان:

- به دنبال محافظت و ارتقا حقوق و منافع مددجویان در هر زمان ممکن باشند.
- مددکاران اجتماعی به مددجویان کمک می نمایند تا درباره زندگی خود تصمیمات آگاهانه بگیرند.
- مددکاران اجتماعی بدون رضایت آگاهانه مددجویان نباید به هیچ گونه مداخله ای اقدام نمایند.

مسئولیت اخلاقی در قبال مددجویان:

- مددکار اجتماعی باید مددجویان را نسبت به خطرات، حقوق، فرصت ها و وظایفی که در قبال دریافت خدمات اجتماعی پیدا می کنند، آگاه کند.
- مددکار اجتماعی نباید در روابطی که با مددجویان دارد، به نفع خود بهره برداری نماید.

مسئولیت اخلاقی در قبال همکاران:

- مددکار اجتماعی باید با احترام رفتار کند و به طور صحیح و منصفانه صلاحیت های همکاران را معرفی کند.
- مددکار اجتماعی نباید مددجوی سایر همکاران خود را جذب کند.
- مددکار اجتماعی که به دلایل قابل قبول حرفه ای لازم است اختلاف بین همکاران حل و فصل شود، باید میانجی گری کند.

منشور اخلاقی

مسئولیت نسبت به حرفه مددکاری اجتماعی:

مددکاران درهمه عرصه های زندگی حرفه ای و خصوصی نباید از خود رفتاری را بروز دهند که احتمال به مخاطره انداختن وجهه مددکاری بشود و یا این که حرفه را زیر سوال ببرند.

اصول مددکاری اجتماعی

اصل پذیرش:

- ۱- پذیرش مددجو توسط مددکار اجتماعی آن طوری که هستند، نه آن طور که باید باشند.
- ۲- پذیرش مددکار اجتماعی توسط مددجو: تاثیر سن، جنسیت، ظاهر و پوشش مددکار اجتماعی، توانایی برقراری ارتباط و...

بسم الله الرحمن الرحيم

مبانی مددکاری اجتماعی

مدرس: دکتر منصور فتحی عضو هیات علمی گروه مددکاری اجتماعی

دانشگاه علامه طباطبائی

دیماه ۱۳۹۹

اصل رازداری

➤ هدف حفظ مسایل محرمانه مددجو از گزند نامحرمان است.

➤ مددکار اجتماعی نباید پیشاپیش قول راز داری دهد.

➤ مددکار اجتماعی نقش و محدودیت های خود را به نحوی روشن نماید

که انتظارات واهی و غیرواقعی در مددجویان به وجود نیاید.

➤ اطمینان داده شود که طرح مسایل مددجو با دیگران (در صورت نیاز)

صرفاً با موافقت او صورت خواهد گرفت.

➤ در صورت آسیب جدی به خود و دیگران، راز داری رعایت نمی شود.

اصل خود آگاهی

خود آگاهی یعنی آگاهی از تمایلات، علایق، باورها تعصبات و کنترل آن ها در کار با مددجویان

راه های افزایش خود آگاهی مددکار اجتماعی:

➤ تفکر درباره روش زندگی شخصی (سبک زندگی)

➤ درک زمینه های خانوادگی و فرهنگی

➤ تجربیات مهم زندگی: خانوادگی، تحصیلی، محیط کار جامعه

تعریف مددکاری اجتماعی

کمک به افراد و گروه ها در جهت شناسایی، حل و یا کاهش مشکلاتی که بر اثر هماهنگ نبودن با محیط شان به وجود آمده است. (انجمن ملی مددکاران اجتماعی، ۱۹۵۸)

انجمن ملی مددکاران اجتماعی (۲۰۰۰)

حرفه مددکاری اجتماعی از طریق افزایش رفاه، تغییر اجتماعی، شیوه های حل مشکل در روابط انسانی، توانمندسازی افراد را بوجود می آورد. این رشته با به کارگیری نظریه های مربوط به رفتار انسان ها و سیستم های اجتماعی، در مواردی که افراد با محیطهایشان تعامل دارند دخالت می نماید. اساس و بنیاد مددکاری اجتماعی، اصول حقوق بشر و عدالت اجتماعی است.

تعهد به تغییر اجتماعی

تعهد به تغییر اجتماعی به معنای کار منسجم با افراد آسیب دیده یا طرد شده از جامعه است که این عمل بوسیله از بین بردن موانع، بی عدالتی و ظلمی که در جامعه وجود دارد صورت می پذیرد.

حل مشکل

مددکاران اجتماعی در مقابل بحران ها و «وقایع ناگهانی» به همان اندازه مشکلات فردی و اجتماعی پاسخگو می باشند. طی این فرایند، مددکاران اجتماعی از «تکنیک های حل مشکل» برای شناسایی مشکلات و ارائه راهکارهای عملی استفاده می کنند.

فرد در محیط

رویکرد «فرد در محیط» تاحدودی آن چیزی است که عمل مددکاری اجتماعی را از سایر «حرفه های یاورانه» مجزا می کنند. محیط نیز چیزی بیش از خانواده بوده و شامل دوستان، همسایه ها، مدرسه، گروههای مذهبی، محیط کار و... می شود.

توانمندسازی

توانمند بودن به معنای این نکته است که فرد احساس کند که بر جریان زندگی اش کنترل دارد.

تعریف مددکاری اجتماعی

تعریف فدراسیون بین المللی مددکاران اجتماعی (۲۰۱۵):

حرفه مددکاری اجتماعی، توسعه و تغییر اجتماعی، انسجام اجتماعی، توانمندسازی افراد را تسهیل می کند. عدالت اجتماعی، حقوق بشر، مسئولیت جمعی و احترام به تفاوت ها در مددکاری اجتماعی از اصول اساسی هستند. مددکاری اجتماعی، با تکیه بر علوم اجتماعی، علوم انسانی و دانش بومی، افراد و ساختارها را در مقابله با چالشهای زندگی و ارتقاء رفاه و بهزیستی درگیر می کند.

واقعیت های مشکل:

- ممکن است مددجو در تشخیص مشکل اصلی ناتوان باشد و مساله ای را معرفی کند که در درجه دوم اهمیت قرار دارد. باید در آغاز کار از نقطه مورد نظر مددجو شروع کرد.
- مددکار مشکلی را مورد سنجش قرار می دهد که در حال حاضر بیشتر موجب آزار و رنجش مددجو است.

واقعیت های مشکل:

- مراجع قادر به تشخیص مشکلات خود و راه حل آن باشد ولی به دلیل عدم توانایی و یا فقدان منابع از حل آن عاجز باشد.
- گاهی اوقات مراجع به دلیل عدم آگاهی و یا درک نادرست در تشخیص و حل مشکلات خود عاجز است.
- مراجع توان جسمانی و عاطفی خود را از دست داده است.
- ریشه مشکلات در گذشته و تعارضات حل نشده است.

نقش های مددکار اجتماعی

تعریف نقش:

➤ مجموعه رفتاری است که انتظار می رود فرد در موقعیتی معین از خود نشان دهد.

نقش های مددکار اجتماعی

یاری دهنده یا قادر کننده:

- در این نقش مددکار اجتماعی به مددجویان کمک می کند تا توانایی ها و نیروهای درونی خود را برای ایجاد تغییر مطلوب یا رسیدن به اهداف از پیش تعیین شده به کار گیرند (اصلاح رفتار یا تغییر محیط).
- در این نقش مددکار اجتماعی به جای نظام های بیرونی، عمدتاً با نظام مددجو ارتباط برقرار می کند.

نقش های مددکار اجتماعی

رابط:

- مددکار اجتماعی به منزله حلقه ارتباطی بین مددجو و سایر منابع اجتماعی عمل می کند. هدف کمک به مددجو برای یافتن منابع مورد نیاز و برقراری ارتباط بین نظام خدمات با یکدیگر است.
- مددکار اجتماعی باید در خصوص منابع اجتماعی و موسسات خدمات مددکاری اجتماعی آگاهی لازم را داشته باشد.
- ارجاع بخش اصلی ایفای این نقش است (آمادگی مددجو، موسسه ارجاعی و پی گیری).

نقش های مددکار اجتماعی

میانجی (mediator):

- تلاش برای حل و فصل اختلافاتی که ممکن است بین مددجو و اشخاص یا سازمان های دیگر وجود داشته باشد.
- مددکار اجتماعی به طرفین کمک می کند تا مشروعیت منافع طرف دیگر را به رسمیت بشناسد.
- برای طرفین برد برد است.

نقش های مددکار اجتماعی

- فرایند میانجی گری به گذشته توجه ندارد. بلکه به منظور کشف گزینه ها برای تغییرات نگرشی و رفتاری به آینده توجه می کند.
- افراد تشویق می شوند تا با یکدیگر ارتباط داشته باشند و موقعیت را از نگاه دیگران ببینند و این کار توان لازم را به آنان می دهد تا خودشان به راه حل برسند.

ویژگی های مددکار اجتماعی

- آگاهی از خود و ارزش ها
- پذیرش تفاوت های فرهنگی و عدم تحمیل ارزش های خود
- توانایی در بررسی احساسات خود (کنترل پدیده ضد انتقال)
- توانایی ارایه الگو و نفوذ بر دیگران

ویژگی های مددکار اجتماعی

- پایبندی به اصول اخلاقی
- مسئولیت پذیری
- حس همدلی
- صداقت
- بدون چشم داشت به مددجو کمک می کنند.
- توانایی برقراری ارتباط

ویژگی های مددکار اجتماعی

- داشتن دید مثبت به افراد
- برای خدمت به دیگران حاضرند خطراتی را بپذیرند
- واقع بین هستند
- حمایت از افراد آسیب پذیر
- دانش لازم برای مساعدت

مشکل problem

واقعیت های مشکل:

- یک نیاز برآورده نشده که موجب کاهش احساس کفایت و ناکارآمدی مددجو می شود.
- یک فشار روانی، اجتماعی و یا جسمانی به نحوی که موجب کاهش کفایت یا نقص توانایی در ایفای نقش های اجتماعی باشد.

مشکل problem

- نخستین وظیفه مددکار، شناسایی واقعیت های مشکل آن گونه که مددجو تجربه می کند، است.
- واقعیت مشکل به محیط اجتماعی و مفاهیم و معانی که برای مددجو مطرح است، بستگی دارد (واقعیت عینی و ذهنی بیکاری).

واقعیت های مشکل:

طبیعت پویا و چندجانبه بودن مشکل ایجاب می کند که ابتدا بخشی از مشکل برای اقدام انتخاب شود. هر چند که شناخت و درک ذهنی و طرح نقشه کمکی باید تمام مشکل را در بر بگیرد.

سه نکته اصلی در تمرکز بر مشکل:

➤ مددجو چه می خواهد و به چه چیزی احتیاج دارد؟

➤ ارزیابی مددکار چه راه حل هایی را ارایه می دهد؟ (فوریت، معرف

بودن و ارتباط ان با مشکل بزرگتر، قابلیت انجام)

➤ موسسه چه خدماتی عرضه می کند.

تعریف مددکاری اجتماعی

تعریف فدراسیون بین المللی مددکاران اجتماعی (۲۰۱۵):

حرفه مددکاری اجتماعی، توسعه و تغییر اجتماعی، انسجام اجتماعی، توانمندسازی افراد را تسهیل می کند. عدالت اجتماعی، حقوق بشر، مسئولیت جمعی و احترام به تفاوت ها در مددکاری اجتماعی از اصول اساسی هستند. مددکاری اجتماعی، با تکیه بر علوم اجتماعی، علوم انسانی و دانش بومی، افراد و ساختارها را در مقابله با چالشهای زندگی و ارتقاء رفاه و بهزیستی درگیر می کند.

مددجو: client

- پرلن: زمانی به فرد اصطلاح مددجو اطلاق می گردد که مساله شناسایی شده و توافقی در جهت حل مساله به عمل آمده باشد.
- لوئن برگ معتقد است مددجو بودن مستلزم آن است که مددجو بپذیرد مشکلاتی دارد و تمایل خود را برای دریافت کمک نشان دهد.
- اصطلاح مددجو به یک شخص، خانواده و یا گروهی که فعالیت مددکاری اجتماعی بر آن متمرکز است، اطلاق می گردد.

مددجو: client

لوئن برگ معتقد است که افراد به طرق مختلفی به موسسات می آیند:

➤ خود معرف

➤ ارجاع غیر رسمی توسط همسایه یا یک آشنا (مراجعه به دلیل فشارهای اجتماعی).

➤ ارجاع رسمی (توسط دادگاه و مراجع قانونی).

➤ از طریق موسساتی که افراد نیازمند را شناسایی کرده و آن ها را برای پذیرش خدمات تشویق کرده اند.

مددجویان اجباری رسمی

- مراجعان اجباری رسمی توسط دادگاه ارجاع می شوند. این مراجعان شامل مصرف کنندگان مواد و الکل، مرتکبین کودک آزاری و خشونت خانگی و غیره هستند. چنین مراجعان تحت اجبار مراجعه می کنند و عدم همکاری برای آن ها پیامد دارد.
- مراجع غیرداوطلب، تحت اجبار در مصاحبه حاضر شده و اقتدار حرفه ای مصاحبه کننده را قبول ندارد و آن را به چالش می کشد.

مددجویان اجباری رسمی

- از نظر اخلاقی حق خودتصمیم گیری مراجع نادیده گرفته شده است.
- امتناع از پذیرش مراجعان ارجاعی، مراجعان مستحق را از دریافت خدمات محروم می کند هر چند که آن ها این نیاز را تشخیص ندهند.
- برای ایجاد پذیرش، مددکار اجتماعی باید از جایی که مددجو قرار دارد شروع کند و سعی کند وضعیت را از دید و منظر مددجو درک کند.

مددجویان اجباری رسمی

➤ هدف این است که به مراجع اجباری کمک کنیم تا نیاز به خدمات را درک کند و معتقد باشد که این خدمات می تواند به رفع مشکل او کمک کند.

➤ مراجعان اجباری ممکن است خود را بی گناه نشان دهند. آن ها مسئولیت را انکار می کنند و بهانه می آورند: "من مریض بودم؛" "دوستانم مرا مجبور کردند." به جای این که خود را نیازمند کمک بدانند، خود را قربانی دستکاری و تحریک دیگران می دانند.

نکات اساسی در مصاحبه با مراجع اجباری:

➤ از نگرش خود نسبت به این گروه از مصاحبه شوندگان آگاه باشید.

➤ الزامات و محدودیت های اعمال شده توسط موسسه بر مراجع اجباری را بدانید.

➤ به گرمی و با احترام ارتباط برقرار کنید و درکی همدلانه داشته باشید.

➤ به رغم محدودیت های مراجعان اجباری، به دنبال احترام و گسترش آزادی و حق انتخاب برای آن ها باشید.

انواع مددجویان

تشخیص نوع مددجو اولین قدم در ارزیابی خدمت است.

➤ خواهان کمک برای خودشان هستند.

➤ خواهان کمک نیستند و باعث تهدید عملکرد اجتماعی اشخاص دیگر هستند (والدین آزار گر)

➤ خواهان کمک برای رسیدن به اهداف خاصی هستند (ارجاعی از طرف دادگاه)

➤ خواهان کمک برای اهداف ناسالم هستند.

مددجو

علی رغم اشتراکات بین مردم، باید به تفاوت ها توجه کرد:

➤ مراحل رشد فرد

➤ تجارب گذشته

➤ عوامل محیطی

➤ عوامل ارثی

➤ عملکرد و ساختار خانوادگی مددجو

اصل فردیت

➤ هر فردی منحصر بفرد است.

➤ شخصیت، تجارب گذشته، برداشت فرد از مشکل و غیره در بین افراد متفاوت است. مشکل مشابه بر افراد تاثیر متفاوتی دارد.

➤ صدور احکام تعمیمی مانند « این ها را می شناسم » « به محض وارد شدن این قبیل افراد می توانم بفهمم که چه می خواهند » در مددکاری اجتماعی جایگاهی ندارد.

اصل مشارکت

- مشکل متعلق به مددجو است و خود او باید در حل مشکل یا مشکلات نقش اساسی و تعیین کننده داشته باشد.
- انسانی که دیگران مشکلاتش را حل می کنند و به جای او تصمیم می گیرند، دچار احساس بی کفایتی، ناتوانی و فقدان اعتماد به نفس می شود.
- نتیجه مشارکت مددجو، مسئولیت پذیری و توانمند شدن اوست.
- میزان مشارکت به توانایی، امکانات و شرایط او بستگی دارد.

اصل رابطه حرفه ای

➤ پرلن معتقد است که رابطه قلب کمک به دیگران است.

➤ در رابطه حرفه ای موازین علمی و اصول اخلاقی جایگزین احساسات و عواطف می شود.

➤ رابطه حرفه ای، رابطه ای صادقانه و توام با صمیمیت است اما دوستانه نیست.

➤ میزان اثربخشی اقدامات مددکار اجتماعی، به توانایی برقراری ارتباط حرفه ای بستگی دارد.

رویکرد تشخیصی (Diagnosis)

➤ سال ۱۹۱۷ ریچموند به تدوین روش مددکاری فردی پرداخت.

➤ در این رویکرد به فرد و وضعیت او توجه می شد.

➤ این رویکرد تحت تاثیر روان تحلیلی فروید بود. تجارب اولیه زندگی عامل

اصلی مشکلات مددجو محسوب می شد. به مددکاران توصیه می شد به

ناخودآگاه مراجعان وارد نشوند.

رویکرد تشخیصی

- تصور بر این بود که رابطه مستقیم و خطی بین علت و معلول وجود دارد و هر معلولی به علت خاصی وابسته است. شناسایی علت ما را به درمان سوق می دهد. مددکاری یک مدل پزشکی بود.
- هدف کمک به مددجویان به منظور سازگاری آنان با شرایط اجتماعی بود.

رویکرد تشخیصی

- نقش مددکار اجتماعی: تشخیص دهنده و درمانگر
- نقش مددجو: بیمار و نیازمند درمان
- نظریه پردازان: گوردون همیلتون و فلورانس هالیس

رویکرد کارکردی (۱۹۴۵-۱۹۳۰)

➤ تکیه بر تئوری روان شناسی رشد اتورانک

➤ در این رویکرد (Functional) مددجو را به عنوان بیمار و یا کجرو بررسی نمی کرد بلکه به عنوان شخصی که به خدمات ویژه ای نیازمند است.

➤ مددکار اجتماعی بر این موضوع تکیه دارد که انسان باید با کمک خود تبدیل به آنچه هست بشود.

رویکرد کارکردی (۱۹۳۰-۱۹۴۵)

- بر منبع شفا دهنده و نیروی یاری دهنده ای که جزیی از قدرت درونی فرد برای رشد و تغییر است، اهمیت قایل است.
- این رویکرد به اینجا و حال تمرکز دارد
- کمک به مددجو تا خود را در اینجا و حال بشناسد.

تشخیصی			کارکردی
نظریه	مکتب فروید با تاکید بر توانایی های انطباقی	روانشناسی اتو رانک	
نقش مددکار اجتماعی	درمانگر و تشخیص دهنده	یاری دهنده	
نقش مددجو	بیمار و نیازمند درمان	دریافت کننده خدمتی خاص که اهدافش را خودش انتخاب می کند	
نظریه پرداز	ریچموند، همیلتون و هالیس	رابینسون و جسی تافت	
روش	درمان، تغییر و اصلاح فرد و محیط اجتماعی، در این روش مددجو را کمک می کند تا تصویری دقیق از خود و توانایی های انطباقی خود را به دست آورد	درگیر کردن مددجو در فرایند یاری رسانی، در این رابطه خدمت اجتماعی متوجه بهزیستی فرد و جامعه بود	

رویکرد حل مساله (۱۹۴۵-۱۹۶۰)

- توسط هلن هریس پرلמן ارائه شد.

- پرلמן مددکاری فردی را به عنوان فرایند حل مساله (problem solving) تلقی می کرد.

- رابطه حرفه ای در جهت حل مساله ضروری است.

- برخلاف رویکرد تشخیصی که در آن به نهاد، خود و فراخود به طور مساوی توجه می کرد، بر کارکردهای خود یا من متمرکز بود.

مدل حل مساله پرلמן

پایه های نظری بر اساس روانشناسی من به خصوص نظریه های اریکسون و وایت است. پرلמן تحت تاثیر اندیشه های جان دیویی است. اهمیت رابطه را از مکتب کارکردی گرفته است.

(۱۹۶۱-۱۹۷۵)

- رویکرد تشخیصی (در حال حاضر روانی- اجتماعی نامیده می شود) و نیز رویکرد کارکردی گسترش بیشتری داشته است.
- تاسیس رشته مددکاری اجتماعی روستایی
- راه اندازی دکتری مددکاری اجتماعی
- واژه های ارزیابی (Assessment) و مداخله (Intervention) جایگزین واژه های پزشکی تشخیص (Diagnosis) و درمان (Treatment) شد.
- روش کار با خانواده توسعه یافت.
- مقرر شد مددکاران دانش خرد و کلان را بیاموزند.

(۱۹۷۶-۱۹۸۷)

➤ مددکاری اجتماعی در سطح فوق لیسانس تخصصی شد.

➤ مددکاری در صنعت و روستاها رشد کرد.

➤ ارزیابی به عنوان فرایندی برای افزایش درک فرد در موقعیت (person in the situation) مورد توجه جدی قرار گرفت.

➤ در ارزیابی تاثیر عوامل فرهنگی- قومی بر رفتار افراد و خانواده مورد توجه قرار گرفت.

➤ شبکه های حمایتی به عنوان بخشی از فرایند کمک رسانی مورد توجه قرار گرفت.

➤ کیفیت روابط حرفه ای مورد توجه قرار گرفت.

(۱۹۷۶-۱۹۸۷)

ارتباط نه تنها با مددجو بلکه با نظام های اجتماعی با اهمیت و اشخاص با نفوذ در آن نظام ها نیز مهم تلقی گردیدند.

الگوی بوم شناختی بر مبنای دو خصیصه مهم مطرح شد:

۱- بهبود حمایت های اجتماعی از طریق اشکال مختلف کمک های محیطی (تغییرات محیطی).

۲- بهبود شایستگی های شخصی از طریق آموزش مهارت های اساسی زندگی

۲- اختیار و آزادی انسان (خود تصمیم گیری):

- مددکار اجتماعی حق ندارد به جای کسی تصمیم بگیرد بلکه باید این توانایی را در مراجعین خود بوجود آورد که بتوانند انتخاب های مناسب داشته باشند.
- مددکار اجتماعی کارشناس تشخیص بهترین چیز برای مددجو نیست. بلکه فرصت های تصمیم گیری را برای مراجع افزایش دهد.

۲- اختیار و آزادی انسان (خود تصمیم گیری):

➤ عنصر ذاتی مفهوم خودتصمیم گیری، راه حل های جانشینی است.

➤ نادیده گرفتن خودتصمیم گیری برای مددجویانی که رفتار آن ها به

دیگران آسیب جدی می زند و یا به دلیل وضعیت وابستگی و شرایط

روحي و روانی خاص قادر به تصمیم گیری نیستند، مجاز شمرده شده

است. مثل کودکان و افراد دارای اختلالات روانی

۳- مسئولیت فردی - اجتماعی:

یکی از ارزش های مددکاری اجتماعی، مسئولیت پذیر نمودن مددجویان نسبت به خود و دیگران است.

اختیار و مسئولیت لازم و ملزوم یکدیگرند.

لا یكلف الله نفسا الا وسعها (سوره بقره، آیه ۲۸۶): مسئولیت هر انسانی در حد توان و استطاعت اوست.

۴- عدالت اجتماعی:

مددکاری می کوشند تا برای دسترسی و توزیع عادلانه منابع و ثروت کار و مدافعه گری کنند. امکانات اجتماعی باید برای همه و در دسترس همگان قرار گیرد.

عدالت اجتماعی

- توزیع عادلانه منابع
- کمک به دسترسی عادلانه همه افراد به خدمات و امکانات
- تدوین و تغییر قوانین به نفع افراد محروم و دارای محدودیت
- اصلاح ساختارهای ناعادلانه و تبعیض آمیز

نقش های مددکار اجتماعی

وکیل مدافع یا حمایتی (advocate):

➤ مددکار اجتماعی وکیل مدافع، طرفدار و سخنگوی مددجوست.

➤ مددکار اجتماعی استدلال و مذاکره می کند و به نفع مددجو مداخله می کند.

➤ این نقش مددکاری اجتماعی را از سایر حرفه های یاورانه متمایز می کند.

وکیل مدافع یا حمایتی

➤ تلاشی که احتمال موفقیت در آن بیش از صفر است.

➤ در این نقش سعی می شود مددجو برنده شود تلاش های مددکار غالبا

به سمت تامین منافع مددجوست که قانونا حق با اوست.

➤ حمایت را می توان در سطح فردی یا در سطح کلان (تغییر خط مشی و

مقررات) انجام داد.

نقش آموزش دهنده

➤ مددکار اجتماعی اطلاعات ضروری را در ارتباط با موقعیت در اختیار

مددجو قرار می دهد.

➤ در این نقش مهارت های لازم برای ایفای مناسب نقش ها به مراجع

آموزش داده می شود.

نقش آموزش دهنده

- راییه اطلاعات بعد از برقراری ارتباط صورت گیرد.
- اطلاعات دقیق و کافی راییه نماید.
- مراجع احساس اجبار در پذیرش اطلاعات نداشته باشد.
- راییه اطلاعات متناسب با سطح فهم و سواد مراجع صورت گیرد.
- افزون بر اطلاعات کلامی، اطلاعات کتبی و سایت های معتبر را نیز معرفی نماید.

نقش آموزش دهنده

➤ مراجعان را قبل از ارائه اطلاعات اضطرب زاء آماده کنید.

➤ زمانی که مراجع انگیزه کافی برای شنیدن دارد، اطلاعات را ارائه نمایید.

➤ داده ها یا حقایقی ارائه کنید که به نیاز مراجع مربوط باشد.

➤ اطمینان حاصل نمایید که اطلاعات ارائه شده از لحاظ فرهنگی مناسب و مربوط است.

دیدگاه محافظه کارانه

- معتقد به مالکیت خصوصی هستند. دخالت دولت در رفاه باعث از بین رفتن ابتکار فردی می شود. با رفاه اجتماعی در حد خیریه های خصوصی و داوطلب موافق هستند. ریشه مشکلات را در منش اخلاقی افراد جستجو می کنند.
- معتقدند مددکاری اجتماعی زمینه وابستگی افراد را فراهم می کنند.

دیدگاه رادیکال

➤ معتقدند که سیستم اقتصادی تنها به نفع طبقه حاکم عمل می کند.

➤ معتقدند که حرفه مددکاری اجتماعی زمینه ستمکاری را فراهم

می کند.

دیدگاه مددکاری اجتماعی

- ریشه مشکلات در فرد و جامعه است اما سهم بیشتر را به جامعه می دهند.
- حرفه مددکاری اجتماعی اساسا متوجه تغییر یا کمک به قربانیان است.

دیدگاه محافظه کاری	دیدگاه رایکال	دیدگاه آزادیخواه (مددکاری اجتماعی)
معتقد به مالکیت خصوصی هستند. دخالت دولت در رفاه باعث از بین رفتن ابتکار فردی می شود. با رفاه اجتماعی در حد خیریه های خصوصی و داوطلب موافق هستند. ریشه مشکلات را در منش اخلاقی افراد جستجو می کنند. معتقدند مددکاری اجتماعی زمینه	معتقدند که سیستم اقتصادی تنها به نفع طبقه حاکم عمل می کند. معتقدند که حرفه مددکاری اجتماعی زمینه ستمکاری را فراهم می کند.	ریشه مشلات در فرد و جامعه است اما سهم بیشتر را به جامعه می دهند. حرفه مددکاری اجتماعی اساسا متوجه تغییر یا کمک به قربانیان است.

تفاوت روانشناسی و مددکاری اجتماعی

➤ روانشناسی بالینی شباهت زیادی به روانپزشکی دارد.

➤ روانشناسان در آزمون های روانی تخصص دارند و معمولاً برای اجرا و

تفسیر این گونه آزمون ها، آموزش می بینند.

تفاوت روانشناسی و مددکاری اجتماعی

➤ نظر روانشناسان نسبت به مراجع بیشتر به نظر روانپزشک نزدیک

است تا مددکار اجتماعی (نقش مددجو بیمار با قدرت انتخاب

محدود)

➤ برخی از نظریه های روانشناسی در مددکاری اجتماعی کار با فرد

کاربرد زیادی دارد.

تفاوت روانپزشکی و مددکاری اجتماعی

➤ روانپزشکی بر آسیب شناسی روانی و درمان بیماری متمرکز است در حالی که مددکاران اجتماعی بر توانایی ها و گسترش آن تاکید دارند.

➤ روانپزشکان تنها متخصصان بهداشت روانی هستند که مجوز تجویز دارو دارند.

➤ نقش روانپزشک شفا دهنده و نقش مراجع بیمار است. در حالی که مددکار اجتماعی نقش های متعددی دارند.

تفاوت مشاوره و مددکاری اجتماعی

➤ مشاوران در حوزه های؛ ازدواج و خانواده، شغلی، تحصیلی و توانبخشی فعالیت می نمایند.

➤ نقش مشاور، راهنما و نقش مددجو، مراجعی که در طلب کمک است.

تفاوت جامعه شناسی و مددکاری اجتماعی

➤ اکثر جامعه شناسان در دانشگاه ها یا مراکز پژوهشی به طرح نظریه های جدید یا آزمون نظریه های مربوط به محیط اجتماعی اشتغال دارند در حالی که مددکاران اجتماعی به دنبال کاربرد این نظریه در عمل هستند.

➤ سه حوزه جامعه شناسی؛ نهادهای اجتماعی، جمعیت و آسیب های اجتماعی کاربرد زیادی در مددکاری اجتماعی دارد.

تفاوت وکلا و مددکاران اجتماعی

- هدف وکیل دفاع صرف و قانونی از موکل خود است در حالی که مددکار اجتماعی به کلیت موقعیت توجه دارد و مردم را از اعمال آسیب زای مددجویان محافظت می نماید.

روش های مددکاری اجتماعی

➤ مددکاری اجتماعی کار با فرد (Case work)

➤ مددکاری اجتماعی کار با گروه (Group work)

➤ مددکاری اجتماعی کار با جامعه (Community work): رشد و

توسعه محلی، برنامه ریزی اجتماعی و اقدام اجتماعی)

➤ مدیریت خدمات اجتماعی

➤ تحقیقات اجتماعی

➤ اقدامات اجتماعی